

medens de 1,000 Kr. søges til Udgivelse af en ny Fortegnelse over Bøger, der egner sig for Sogne- og Landsbybiblioteker. Det sidste Forslag kan jeg give min varmeste Anbefaling. Det vil være af stor Betydning for Ledere af Folkebogsamlinger, at en saadan Fortegnelse udgives. Men angaaende det første Forslag om Støtte til Centralbiblioteker med 5,000 Kr. vil jeg gerne have Lov til at sige et Par Ord. I Anmærkningerne til dette Forslag staar der følgende: „Tanken om Oprettelse og Fremhjælpning af slige Centralbiblioteker har i de senere Aar vundet stedse større Tilslutning, blandt andet fordi mange af de smaa Bogsamlingers Trivsel i alt for høj Grad er betinget af den enkelte Mands Arbejde, der til enhver Tid er Bogsamlingens Leder, hvortil kommer, at de mindre Samlinger i det hele vanskeligt kunne tilfredsstille deres Læsere, særlig hvad oplysende Litteratur angaar, og ofte savner faglig Vejledning. Det ligger derfor nær af de nævnte Grunde at arbejde hen til Sammenslutning af mindre Bogsamlinger om et større Bibliotek, og de Forsøg, der enkelte Steder i Landet, f. Eks. i Holbæk og Vejle, er gjort i denne Retning, har givet saa gode Resultater, at der formentlig er god Grund til at støtte den Udvikling, Bogsamlingsvæsenet saaledes er i Færd med at tage”.

Det er jo rigtigt, at Tanken om saadanne Centralbiblioteker, der for øvrigt fremsattes allerede i 1879 af Dr. Steenstrup, som tænkte sig Stambogsamlinger, hvorfra der kunde udsendes Vandrebogsamlinger til de stedlige Folkebogsamlinger, har vundet større og større Tilslutning i de senere Aar, men jeg er alligevel langt fra sikker paa, at Tiden nu er inde til at realisere den i større Udstrækning. Jeg er tilbøjelig til at tro, at der endnu skal gøres et meget stort Arbejde for at oparbejde stedlige Folkebogsamlinger. Der er store Strækninger af vort Land, hvor der ikke findes saadanne. Og naar der siges, at de Forsøg, der er gjorte f. Eks. i Holbæk og Vejle og andre Steder, er faldet ubetinget gunstigt ud, er jeg ikke sikker paa, at det er fuldstændig rigtigt. Jeg tror, at Centralbiblioteket i Holbæk virkelig har vundet Indgang i Omegnen, men derimod ser det ud til, at Biblioteket i Vejle ikke har haft Held til at udrette stort for Omegnen. Men hvorom alting er, er jeg sikker paa, at naar man skal gaa til en ny Ordning, hvorved man kommer ind paa virksommere end hidtil af fremhjælpe Læselysten og imødekomme Læsetrangen, kan og bør man ikke komme udenom Statsbiblioteket i Aarhus. Det er efter min Me-

ning en saare beklagelig Fejl, man har begaaet, at man ikke i sin Tid sørgede for, at Statens Bogsamlingskomité, som har til Opgave at arbejde for Folkebogsamlingernes Fremvækst, blev sat i den nøjeste Forbindelse med Statsbiblioteket i Aarhus, og nu vilde jeg nødig, at man skulde fortsætte den Fejl, man dér har gjort sig skyldig i. Jeg vilde ønske, at man hurtigst muligt vilde se at faa den rettet. Statens Bogsamlingskomité har bl. a. den Opgave at uddele de Bidrag, der bevilges til Folkebogsamlinger. Disse Pengebidrag er imidlertid ikke ret store, og de er blevet mindre og mindre. En Folkebogsamling som den, jeg har den Fornøjelse at være Leder af, paa mellem 800 og 900 Bind og med et Udlaan paa mellem 1100 og 1300 Bind om Aaret, vilde i Aar have faaet et Statstilskud paa 5 Kr. Det siger sig selv, at et saadant Bidrag ikke er ret meget værd — ja, det er de 5 Kr. værd. Men langt mere værd er det at faa gode Bøger, navnlig af oplysende Indhold.

Her mener jeg, at Statens Bogsamlingskomité ikke raader over det nødvendige Materiale. Det gør derimod Statsbiblioteket i Aarhus, som paa dette Omraade har gjort et overordentlig godt Arbejde. Dér har Folkebogsamlingerne kunnet henvende sig og faa tilsendt Bogkasser med Litteratur af oplysende Indhold, ligesom ogsaa enkelte Læsere omkring i Landet derfra har kunnet faa oplysende Litteratur. Jeg har tidligere her omtalt, hvor vældigt Udlaanet fra Statsbiblioteket i Aarhus i de forløbne Aar er steget. Fra 1903, da det var 8,432 Bind, er det i 1911 steget til 46,198 Bind, og denne Stigning er i Overensstemmelse med de Ønsker, som fremkom, da man behandlede Spørgsmaalet om Statsbibliotekets Oprettelse, og som ogsaa senere i Salen har fundet Udtryk. Der er ingen, der har givet dem stærkere Udtryk end den nuværende Finansminister, der endog ønskede, at der skulde sendes Cirkulærer rundt til Præster og Lærere, og at der skulde finde Opslag Sted paa Jernbanestationer, hvori der blev gjort opmærksom paa, hvor let Adgangen til at faa Bøger fra Statsbiblioteket i Aarhus var. Derfor maa det i højeste Grad forbavse, at den nuværende højtærede Kultusminister har foretaget sig det Skridt overfor Statsbiblioteket i Aarhus, hvorved der med eet Slag er blevet sat en Stopper for denne overordentlig heldbringende Virksomhed, i alt Fald er den blevet lammet i høj Grad. Der er nemlig fra den højtærede Minister udgaaet en Skrivelse, hvorefter 900 Bind oplysende